

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/142/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124010840
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Stanislavská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124010840.3

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Stanislavskej a sudcov JUDr. Rastislava Kresla a Mgr. Stanislava Kováča, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. C., v konaní o návrhu odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 02.05.2024, sp. zn. 108PP/8/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 30.07.2024 v Trnave takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol tak, že podľa § 66 odsek 1 písmeno a), odsek 2 Trestného zákona zamietla návrh odsúdeného A. B. na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 7T/117/2015, zo dňa 15. decembra 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/139/2018, zo dňa 21. februára 2019.

Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil v rozsahu č.l. 35-39 spisu.

Proti tomuto uzneseniu ihneď, po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený A. B. (č.l. 36 spisu), ktorú do konania neverejného zasadnutia sťažnostného súdu bližšie písomne neodôvodnil.

Prokurátor prítomný na verejnom zasadnutí sa vzdal práva na podanie sťažnosti (č.l. 34 spisu).

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť
- konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie, ktoré predchádzalo tomuto výroku a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, avšak nie je dôvodná.

Krajský súd je toho názoru, že okresný súd po obdržaní žiadosti odsúdeného A. B. o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody postupoval procesne bez akýchkoľvek pochybností, keď vo veci určil termín verejného zasadnutia na 02.05.2024, kde mal odsúdený možnosť vyjadriť sa k svojmu správaniu vo výkone trestu odňatia slobody, vykonal všetky dôkazy, ktoré sú potrebné pre objektívne a zákonné rozhodnutie o návrhu odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a rozhodol spôsobom, ktorý si osvojil aj krajský súd.

Následne okresný súd vo svojom uznesení v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky zákonné a právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že návrhu odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je možné vyhovieť.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmienéčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a

môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky, a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu, a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú splnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a tiež skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd správne konštatoval, že odsúdený splnil len formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie, teda vykonal potrebnú časť uloženého trestu, a to dňa 22.01.2024, avšak odsúdený nespĺňa ani jednu materiálnu podmienku, nakoľko odsúdený svojim správaním vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie a tiež nemožno od neho bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Krajský súd si závery okresného súdu prezentované v napadnutom uznesení osvojil a v celom rozsahu na ne odkazuje, bez potreby opakovania týchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na to, že v dvojinštancnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a v prípade, ak sa sťažnostný súd stotožní s úvahami súdu nižšieho stupňa a tieto považuje za zákonné a správne, nie je potrebné, aby tieto opakoval vo svojom rozhodnutí, ale stačí, aby na tieto len stručne poukázal (obdobne pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/2/2018 z 23. januára 2018).

Nad rámec odôvodnenia krajský súd uvádza, že pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktnie na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Polepšením v jej zmysle sa v resocializačnej rovine rozumie vývojový proces vnútornej premeny osobnosti odsúdeného, ktorá sa navonok prejavuje práve v jeho chovaní a správaní v podmienkach výkonu trestu. V súvislosti s rozhodovaním o prípadnom podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod.

Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáчанию trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

Pokiaľ teda ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, t. j. preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu, prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku nespĺnil. K jeho odôvodneniu ešte sťažnostný súd dopĺňa, že aj keď je správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody aktuálne v súlade s ústavným poriadkom, s poukazom aj na jeho predchádzajúce výkony nepodmienečného trestu odňatia slobody, je dôvodné skôr konštatovať jeho prispôsobenie sa režimu výkonu trestu odňatia slobody ako vnútornú zmenu v jeho hodnotovej orientácii. Totiž len dobré správanie odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody nie je dostačujúce na vyslovenie predpokladu, že bude na slobode viesť riadny život. Pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúcich nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to

neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu.

Naopak, aj krajský súd je toho názoru, že aj keď celkovo hodnotenie odsúdeného vyznieva prevažne pozitívne a je z neho zrejmé, že sa odsúdený adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, na druhej strane nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Hoci bol počas doterajšieho výkonu trestu jedenkrát disciplinárne odmenený, tak táto skutočnosť ešte automaticky neznamená, že nastala kladná zmena v jeho hodnotovej orientácii, a teda že možno konštatovať jeho polepšenie. Preukázanie polepšenia odsúdeného je totižto potrebné vyhodnocovať komplexne a taktiež je nevyhnutné zohľadniť aj tú skutočnosť, že odsúdený si svojím správaním doposiaľ nevytvoril podmienky na preradenie do ústavu s nižším stupňom stráženia. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že je v rámci programu zaobchádzania vedený k dodržiavaniu povinností podľa platnej legislatívy o výkone trestu, ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa, taktiež je vedený k zodpovednosti za svoje konanie a sebareflexii, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovaně. V súhrne potom možno uzavrieť, že jeho správanie je napriek opakovanému výkonu trestu odňatia slobody len priemerné, čo nesvedčí o polepšení sa odsúdeného, teda o vnútornej zmene v jeho hodnotovej orientácii. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave.

Pokiaľ ide o splnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

V tejto súvislosti, keďže výkon trestu na odsúdeného nepôsobí dostatočným výchovným vplyvom, aj podľa názoru krajského súdu nie je možné konštatovať, že je daný dôvodný predpoklad, že v prípade jeho podmieneného prepustenia povedie riadny život. Sťažnostný súd, rovnako ako prvostupňový súd, poukazuje aj na trestnú minulosť odsúdeného, ktorý bol doposiaľ 6-krát súdne trestaný prevažne za trestné činy zanedbania povinnej výživy, teda v jeho osobe ide o tzv. špeciálneho recidivistu k neplneniu si zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrovávať iného, pričom ani predchádzajúce odsúdenia (uložené podmienené tresty, z toho v jednom prípade mu bol podmienený trest premenený na nepodmienený, ale aj nepodmienený trest, z ktorého bol následne podmienené prepustený) na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní trestnej činnosti obdobného charakteru. V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovaně vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek už predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mal viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) či podmienené odsúdenia odsúdeného neodradili od následného porušovania obdobných záujmov chránených Trestným zákonom, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

Keďže na odsúdeného už bolo v minulosti pôsobené nepodmieneným výkonom trestu odňatia slobody, no napriek tomu je jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody len priemerné, niet sa prečo domnievať, že práve podmienené prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel. Správne potom okresný súd konštatoval, že odsúdený musí spĺňať podmienky vo všetkých požadovaných kritériách potrebných na to, aby bolo možné vyhovieť jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Keďže pre nesplnenie prvej materiálnej podmienky nemôže byť splnená druhá materiálna podmienka, nie je daný dôvod na to, aby sa súd bližšie zaoberal splnením druhej materiálnej podmienky. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť odsúdenému, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovaně dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti musia byť prítomné veľmi silné záruky, že sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustia, čo sa však nestalo ani v danej trestnej veci. Z uvedených dôvodov krajský súd uzatvára, že nakoľko v preskúmanom prípade nebolo preukázané splnenie materiálnej podmienky polepšenia sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a otázku preukázania polepšenia nie je možné posudzovať izolovane od otázky budúcej perspektívy vedenia riadneho života, preto podľa názoru

krajského súdu nemožno z tohto dôvodu dospieť k odôvodnenému záveru, že v prípade podmieneného prepustenia bude odsúdený viesť na slobode riadny život.

Uvedené tak možno uzavrieť s tým, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je v súčasnosti možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred recidivujúcimi páchatelmi trestnej činnosti.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná. Z vyššie uvedených dôvodov aj krajský súd má za to, že u odsúdeného nie sú splnené zákonné podmienky na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona, preto v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.